

[Kristino Helthberg.]

70 pct. af vores arbejdsstyrke har en ganske utilfredsstillende skoling bag sig. Det er dyrt, vil man sige, og det er det selvfølgelig også, men det er ganske givet dyrere blot at lade stå til og lade både potentielle elever og potentielle lærere glide ud i arbejdsløsheden og hvad dermed følger. Om de følger, det har både psykisk og fysisk, er der jo sagt temmelig meget i dag, det vil jeg ikke gentage. Jeg vil blot minde om, at vi dog har været endnu længere nede og netop klaret et og andet ved hjælp af en anden holdning til alle uddannelsesproblemerne, end vi åbenbart har i øjeblikket. I 1813, statsbankerotens år, lagdes grundlaget for den skolereform af 1814, som formodentlig har været den helt afgørende reform for landets fremtidige udvikling i retning af velstand.

I øjeblikket har vi jo en arbejdsstyrke, der nok har haft den grundlæggende skoleuddannelse, men vi er kommet utrolig langt bagefter i forhold til andre lande, der for længst har indhentet os, fra dengang vi var en slags førende på feltet omkring den almindelige uddannelse. Det forekommer mig, at vi i øjeblikket har en anledning til virkelig at tage et tigerspring i retning af at rette op på misforholdene inden for voksenuddannelsen og formindske de uddannelsesmæssige kløfter mellem generationerne, et tigerspring, der vil bevirke, at Danmark genvinder sin engang selvfølgelig plads, hvad uddannelse angår, i forhold til andre nationer, vi ynder at sammenligne os selv med.

I den forbindelse forekommer det mig, at det ville være på sin plads, hvis man tog udkastet til fritidsloven op til fornyet vurdering, før man sender det ud som et lovforslag. Netop i lyset af den situation, vi er i, forekommer det mig, at en helt anden fritidslov end den, vi har set udkastet til, vil være velkommen og vil være i stand til at hjælpe i den situation, vi befinder os i.

Jeg vil altså erindre om, at voksenuddannelsen er et forsømt felt, et felt, som naturligt knytter sig til arbejdsløshedsperioden, og et felt, hvor vi kan benytte den periode, der i øvrigt er negativ og ødelæggende, til at bygge op, sådan at Danmark har en bedre uddannet arbejdskraft, en bedre skolet befolkning, en mere selvstændigt tænkende og

mere kritisk uddannet befolkning den dag, vi atter har mulighed for at udvikle os fremad og mærker opgangen under sejlene.

Ingeborg Gjerding (FP):

Jeg er overbevist om, at blot man har tid nok, er det muligt at indrette sig på alt, men når der ikke gives tid nok og der ustandselig laves om, så løber man vild i det og føler sig usikker. Det er i virkeligheden erhvervenes situation i dag. Ingen kan indrette sig og projektere, fordi forandringerne og lovforslagene følger for hastigt efter hinanden.

Nu har man jo så travlt med at klandre den nuværende regering, men jeg vil anklage en helt anden part, idet jeg mener, den eneste årsag er, at der i mange år har eksisteret en sand heksejagt på kapitalproduktion. Det er lige ved at være en forbrydelse at tjene penge. Vi har i alt for høj grad brugt misundelsen i vores slagord. Hvis f. eks. en lønmodtager går hjem med flere penge i posen end en kammerat på grund af fradrag som følge af lån, bliver det sagt til ham, at han har større fordele end andre. Hvornår er det blevet en fordel at have gæld for at kunne stifte bo? Men denne generelle heksejagt på al kapitalproduktion i modsætning til kapitalforbrug har medført, at kapitalen må gemme sig under forskellige former. Nultrækprocenter er f. eks. en af dem. Flugt til udlandet er en anden form for at skaffe sig penge til investeringer. Man har ved denne heksejagt via lovforslag frataget erhvervskapitalen en væsentlig del af dens værdi, en værdiforringelse af den samlede erhvervskapital, en forringelse, som efter min mening er den egentlige årsag til inflationen, til at der gang på gang opstår store omkostningsstigninger.

Man siger, at kapitalismen snyder samfundet for skat, men mon det ikke snarere er kapitalen, som snydes for sin værdi? Derfor vil jeg komme med en idé, som jeg tror kunne anvendes. Den grunder sig på en lov, jeg mener er rigtig. Det kan anskueliggøres ved hjælp af en smule plangeometri. Forslaget lyder sådan: når efterspørgslen efter arbejdskraft stiger, vil udbuddet af arbejdskraft falde, derfor bør lønnen stige proportionalt med efterspørgslen. Når derimod efterspørgslen efter arbejdskraft falder, vil